

Rapport

Klacht

Verzoekster klaagt erover dat het Ministerie van Justitie een fout heeft gemaakt in de berekening van de einddatum van de detentie van haar echtgenoot.

Verzoekster klaagt er voorts over dat het Ministerie van Justitie haar echtgenoot heeft opgeroepen om zich op 15 oktober 2009 te melden om zijn strafrestant uit te zitten, terwijl de rechter in het kader van het gratieverzoek heeft geadviseerd het strafrestant om te zetten in een taakstraf en de rechter in kort geding heeft geoordeeld dat niemand is gebaat met terugplaatsing in detentie.

Verzoekster klaagt er vervolgens over dat het Ministerie van Justitie het strafrestant niet heeft omgezet in een taakstraf dan wel elektronische detentie.

Feiten

Op 8 oktober 2007 heeft het gerechtshof te Amsterdam verzoeksters echtgenoot, de heer B., veroordeeld tot drie jaar gevangenisstraf, waarvan één jaar voorwaardelijk, wegens ontucht met een minderjarige. B. had reeds tien dagen in voorarrest gezeten, die van het onvoorwaardelijke deel afgetrokken dienden te worden.

Op 21 april 2008 heeft B. zich gemeld om zijn gevangenisstraf uit te zitten. Volgens verzoekster kreeg hij in de penitentiare inrichting meteen te horen dat de einddatum van zijn detentie 4 november 2008 was. B. zou in de inrichting meerdere keren hebben aangegeven dat deze einddatum niet klopte, maar werd desondanks op 4 november 2008 in vrijheid gesteld.

Op 20 februari 2009 werd B. opnieuw opgeroepen door het Landelijk Coördinatiepunt Arrestatiebevelen (LCA) om het restant van zijn straf uit te zitten. Hierbij maakte het LCA excuses voor het ongemak.

B. heeft op 3 maart 2009 een gratieverzoek ingediend. Tevens heeft hij een kort geding aangespannen om de tenuitvoerlegging van het strafrestant te laten schorsen totdat er een beslissing op het gratieverzoek was genomen. De rechter in kort geding heeft op 23 maart 2009 geoordeeld dat tenuitvoerlegging van het strafrestant geschorst diende te worden in afwachting van een beslissing op het gratieverzoek. Hierbij zou de rechter gezegd hebben dat niemand is gebaat bij terugplaatsing van B. in detentie.

In het kader van de beslissing op het gratieverzoek brachten de rechter en de advocaat-generaal advies uit aan de minister van Justitie.

De voorzitter van de behandelend strafkamer van het gerechtshof te Amsterdam heeft geadviseerd het gratieverzoek toe te wijzen en de resterende gevangenisstraf om te zetten in een taakstraf. De advocaat-generaal van het ressort Amsterdam heeft afwijzend

geadviseerd op het gratieverzoek.

Bij brief van 9 juni 2009 heeft de minister van Justitie aan B. meegedeeld dat zijn gratieverzoek was afgewezen, omdat zich geen situatie voordeed als genoemd in artikel 2, sub a, van de Gratiewet.

Vervolgens heeft B. op 31 augustus 2009 een nieuw gratieverzoek ingediend, met daarbij brieven van de GGD, de wijkagent en de reclassering om het gratieverzoek te ondersteunen.

Bij brief van 15 september 2009 is B. opnieuw opgeroepen om zich op 15 oktober 2009 te melden voor het uitzitten van het strafrestant. Op dat moment was nog niet op het laatste gratieverzoek beslist en B. heeft opnieuw een kort geding aangespannen om de tenuitvoerlegging van het strafrestant te schorsen. De rechter heeft deze vordering op 5 november 2009 afgewezen.

visie Minister van justitie

De minister van Justitie heeft bij brief van 18 februari 2010 onder meer gesteld dat het ressortsparket te Amsterdam het arrest op 6 februari 2008 ter tenuitvoerlegging heeft aangeboden aan het Landelijk Coördinatiepunt Arrestatiebevelen (LCA) van het Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB). In het zogenaamde extract dat hiertoe was opgemaakt, was door het ressortsparket aangegeven dat er sprake was van een voorarrest van 289 dagen. Het voorarrest van B. was echter na tien dagen geschorst. Er hadden geen 289 dagen maar tien dagen van de opgelegde onvoorwaardelijke straf afgetrokken moeten worden. Als gevolg hiervan is de heer B. op 4 november 2008 in vrijheid gesteld. Op dat moment had hij slechts 197 dagen gevangenisstraf ondergaan, aldus de minister.

Door vragen uit de omgeving van het slachtoffer en de reclassering werd de fout ontdekt. Hierop zijn op 30 januari 2009 de juiste gegevens aan het LCA doorgegeven. Het LCA heeft B. op 20 februari 2009 opgeroepen voor het ondergaan van de resterende straf, waarbij excuses zijn aangeboden.

De minister heeft gesteld dat er een fout is gemaakt in de berekening van de einddatum van de detentie, doordat in Compas, het bedrijfsprocessensysteem van het arrondissementsparket, nog niet de einddatum van de schorsingsperiode geregistreerd stond. Na het instellen van hoger beroep zijn de gegevens overgegaan naar Nias, het bedrijfsprocessensysteem van het ressortsparket. De gegevens van de schorsingsperiode zonder einddatum zijn naar Nias overgeheveld, waardoor een onjuist aantal dagen voorarrest is berekend. De minister acht de eerste klacht gegrond.

Voorts heeft de minister aangegeven dat het college van procureurs-generaal bij brief van 23 november 2009 de hoofdadvocaten-generaal, de hoofdofficieren van justitie en de hoofden van de overige OM-onderdelen heeft gewezen op de noodzaak van handmatige

controle op de aftrekberekening van eventueel ondergaan voorarrest. Tevens is de ressortsparketten naar aanleiding van deze zaak op 25 november 2009 gevraagd om binnen hun systemen na te gaan of zich soortgelijke gevallen voordoen.

De minister heeft voorts laten weten dat het openbaar ministerie gehouden is door de rechter opgelegde straffen uit te voeren. Doordat aan het gratieverzoek geen schorsende werking was verleend, kon het openbaar ministerie niet anders dan overgaan tot tenuitvoerlegging van het strafrestant. De minister acht de klacht ongegrond.

Ten aanzien van de omzetting van het strafrestant in een taakstraf of elektronische detentie heeft de minister gesteld dat in de afwijzende beslissing op het gratieverzoek van 9 juni 2009 is aangegeven dat het uitzitten van de gevangenisstraf, mede gelet op de ernst en de aard van de door B. gepleegde strafbare feiten, nuttig en noodzakelijk is. Omzetting van de straf is volgens de minister niet aan de orde en hij acht de klacht ongegrond.

visie verzoekster

Verzoekster heeft gesteld dat haar echtgenoot al bijna een jaar weer vrij was en inmiddels een vaste baan had gevonden. Bovendien had hij de zorg over drie kleine kinderen die de weg kwijt zouden raken als B. weer terug de gevangenis in zou moeten. Verzoekster heeft aangegeven hierdoor weer in de bijstand te moeten en dat ze er financieel en psychisch aan onderdoor gaat.

oordeel nationale ombudsman

I ten aanzien van de berekening van de einddatum detentie

1. Het vereiste van administratieve nauwkeurigheid houdt in dat overheidsinstanties secuur werken.

2. 1 Vast is komen te staan dat er een fout in de berekening van de einddatum van de detentie van B. is ontstaan bij de overgang van de gegevens uit Compas naar Nias. Hierdoor is B. te vroeg in vrijheid gesteld. De Nationale ombudsman betreurt deze gang van zaken ten zeerste. De te vroege invrijheidsstelling had niet mogen plaatsvinden en het Ministerie van Justitie heeft dan ook in strijd met het vereiste van administratieve nauwkeurigheid gehandeld.

2.2 De Nationale ombudsman merkt voorts op dat de wijze waarop het CJIB excuses heeft aangeboden aan B. wel heel mager is. De zinsnede "onze excuses voor het ongemak" getuigt van weinig inlevingsvermogen. Een brief aan B. en zijn echtgenote met daarin enige uitleg over de reden waarom B. toch opnieuw wordt opgeroepen, waarbij oprechte excuses worden gemaakt, was wel op zijn plaats geweest.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

2.3 De Nationale ombudsman heeft met instemming kennisgenomen van het feit dat het College van procureurs-generaal de betrokkenen heeft gewezen op de noodzaak van handmatige controle op de aftrekberekening van een eventueel ondergaan voorarrest.

II ten aanzien van het oproepen voor het uitzitten van het strafrestant

1. Het redelijkheidsvereiste houdt in dat overheidsinstanties de in het geding zijnde belangen tegen elkaar afwegen en dat de uitkomst hiervan niet onredelijk is.
2. De Nationale ombudsman is het met de minister van Justitie eens dat het openbaar ministerie gehouden is de door de rechter opgelegde straffen ten uitvoer te leggen. Nu het eerste gratieverzoek was afgewezen en aan het tweede gratieverzoek geen schorsende werking was verleend, diende het openbaar ministerie dan ook over te gaan tot tenuitvoerlegging van het strafrestant. Het redelijkheidsvereiste is niet geschonden.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

III ten aanzien van het niet omzetten van de straf

1. Ook deze klacht wordt getoetst aan het hierboven omschreven redelijkheidsvereiste.

2.1 De rechter had in het kader van het gratieverzoek weliswaar geadviseerd het strafrestant om te zetten, maar het staat de minister van Justitie vrij om hiervan af te wijken. De beslissing van de minister dient in een dergelijk geval wel deugdelijk gemotiveerd te zijn. Van de minister had dan ook mogen worden verwacht dat hij een belangenafweging zou maken tussen enerzijds de fout die het openbaar ministerie had gemaakt en de consequenties die dit voor de familie B. had en anderzijds de wettelijke taak tot tenuitvoerlegging van strafvonnissen en de belangen van het slachtoffer.

Uit de beslissing op het gratieverzoek van 9 juni 2009 blijkt niet dat de minister van Justitie een belangenafweging heeft gemaakt en de Nationale ombudsman is dan ook van mening dat de beslissing op het gratieverzoek niet deugdelijk is gemotiveerd.

2.2 B. had ruim zes maanden gevangenisstraf uitgezeten van de twee jaar onvoorwaardelijk, waartoe hij was veroordeeld. Gelet hierop en het feit dat B. is veroordeeld wegens ontucht met een minderjarige, waarbij hij het slachtoffer ernstig leed heeft toegebracht, kon de minister naar het oordeel van de Nationale ombudsman redelijkerwijs beslissen tot afwijzing van het gratieverzoek. Nu de minister het gratieverzoek heeft afgewezen, kon hij het strafrestant niet omzetten. De minister heeft het redelijkheidsvereiste niet geschonden.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het Ministerie van Justitie is

- gegrond, ten aanzien van de berekening van de einddatum detentie, wegens schending van het vereiste van administratieve nauwkeurigheid;
- niet gegrond ten aanzien van het oproepen voor het uitzitten van het strafrestant;
- niet gegrond ten aanzien van het niet omzetten van de straf.

Slotbeschouwing

De echtgenoot van verzoekster diende op basis van zijn veroordeling en vervroegde invrijheidsstelling 16 maanden gevangenisstraf uit te zitten. Door een fout van justitie is de man na ruim zes maanden detentie in vrijheid gesteld. Ruim drie maanden na zijn invrijheidstelling heeft hij een oproep ontvangen om het strafrestant alsnog uit te zitten.

Het is juist dat het openbaar ministerie verzoeksters echtgenoot deze oproep heeft verstuurd; het openbaar ministerie dient immers door de rechter opgelegde straffen ten uitvoer te leggen.

Door deze gebeurtenis is een voor het gezin lastige situatie ontstaan. Verzoekster, haar echtgenoot en de kinderen hadden hun leven weer opgepakt. Verzoeksters echtgenoot had een baan gevonden, waardoor het gezin niet meer van een bijstandsuitkering hoefde te leven. Door de gemaakte fout en hervatting van de detentie lijdt het gezin weer financiële en psychische schade. Met het gemaakte excuus heeft justitie onvoldoende inlevingsvermogen getoond voor de gevolgen. Dit geeft aanleiding tot het doen van een aanbeveling.

Aanbeveling

De Nationale ombudsman geeft de minister van Justitie in overweging om met verzoekster in overleg te treden om te komen tot een passende genoegdoening.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond